

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
15/00029-67

Vår dato
13.05.2015

Hørings svar - Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften - hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse mv. - endringer i statsborgerloven.

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Våre medlemmer arbeider innenfor et bredt spekter av kommunale helse- og sosiale tjenester, herunder flyktningetjenester, og i spesialisthelsetjenestene.

Departementet foreslår en innstramning i utlendingsloven og utlendingsforskriften. Den viktigste endringen er økning i krav til oppholdstid i Norge fra tre til fem år før en kan søke varig opphold. Departementet begrunner forslagene blant annet i behov for kontroll og innvandringsregulerende hensyn. FO mener dette særlig vil ramme kvinner som lever i voldelige forhold, og vil påvirke oppvekstsvilkårene for barn negativt.

Økt botid før permanent opphold

Departementet foreslår å endre krav om botid fra tre til fem år, det vil gi søkerne en forlenget periode med usikkerhet knyttet til om de får bli i Norge.

FO er mot utvidelsen fra tre til fem års botid før en får rett til permanent opphold. Vi mener eksisterende grense på tre år er tilstrekkelig og for noen også for lenge. Departementet vektlegger at tre års opphold ikke skaper tilhørighet. FO mener tre år kan ha stor betydning for å etablere tilhørighet og kan være ensbetydende med en periode i trygghet. Noen rekker å knytte seg til lokalmiljøet og arbeidslivet i tillegg til at de deltatt i introduksjonsprogrammet som forberedelse til å bli aktive deltakere i samfunnet. For barn kan det være det eneste livet de kjenner til. Det viktig å gi trygg base og utsikter til en trygg fremtid for mennesker på flukt. Mange av de som kommer til Norge har vært år på flukt i krigsrammede områder og har store traumer. FO mener hvert enkelt individ har rett på individuell vurdering. Vi mener også at endringen med forlenget midlertidig oppholdstillatelse ikke bare vil gjøre situasjonen

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

uforutsigbar og utrygg for søkeren, men også vil føre til store økonomiske kostnader knyttet til stadig nye vurderinger av de samme sakene.

Midlertidig oppholdstillatelse

Forslaget til endring fører til at botiden før man kan få permanent oppholdstillatelse utvides med to år. Grunnlaget for midlertidig oppholdstillatelse som er gitt med bakgrunn i situasjonen i hjemlandet kan trekkes tilbake gjennom hele perioden. Noen vil ønske å dra til hjemlandet frivillig dersom situasjonen endrer seg der, mens andre vil ønske å bli i Norge. Konsekvensen av endringen vil være at flere utlendinger vil måtte returnere ufrivillig dersom situasjonen vurderes som sikker av norske myndigheter.

FO mener resultatet av endringen er en mer uforutsigbar hverdag for søkerne som kan gjøre det veldig vanskelig å fungere i dagliglivet. For mange vil tvungen retur til hjemlandet være svært vanskelig. Mange er traumatisert av krigsopplevelser, atter andre har mistet familie og nettverk i hjemlandet. I enkelte kulturer er det familiens ære som står på spill ved ekteskapsbrudd. For noen betyr retur til hjemlandet et liv som utstøtt etter å ha blitt utsatt for vold i ekteskapet.

Kunnskap om konsekvenser av tidligere innstramninger i utlendingsloven bekrefter at det er uheldig å ikke ha makt over eget liv. I 2009 ble innvandringsregulerende tiltak lagt til grunn for endringer i oppholdstillatelser til enslige mindreårige flyktninger over 16 år. Målet var å forhindre at barn la ut på en farefull ferd gjennom Europa alene. UNHCR Global Trend rapport 2012 viser at 21 300 enslige og "separated" mindreårige har søkt asyl i 72 land i 2012. Dette er det høyeste tallet siden UNHCR begynte å føre statistikk i 2006. I brev fra UDI til Justis- og beredskapsdepartementet 28. januar 2013 bekreftes det at tiltaket med midlertidig opphold for flyktninger over 16 har hatt liten effekt. I tillegg har innstramningene stor negativ effekt for de som får en midlertidig tillatelse. I brevet skriver direktoratet at tiltaket rammer noen grupper uforholdsmessig hardt, de det gjelder er der søker har svært svak tilknytning og manglende nettverk i hjemlandet, i tillegg til at det generelt er en vanskelig situasjon humanitært og sikkerhetsmessig.

Rammer særlig utsatt kvinner og barn

FO mener det er uholdbart at de som opplever mishandling i familielivet tvinges til å bli i en voldelig relasjon, for å få oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag. De som kommer til Norge gjennom familiegjennforening får oppholdstillatelse knyttet til ektefellen. Det skaper skjevhet i maktbalansen mellom partene og kan gi svært uheldige konsekvenser.

FO mener derfor treårsregelen må reduseres til et år. Dette er viktig for å sikre særlig utsatte kvinner og barn vern mot vold i nære relasjoner.

Informasjon om mulighet til å søke oppholdstillatelse med bakgrunn i mishandling i samlivet må bli mer tilgjengelig. Det er også viktig at det er en reell mulighet til innvilgelse etter utlendingsloven paragraf 53: Fortsatt oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag b) om samlivet opphører, og det er grunn til å anta at utlendingen eller eventuelle barn har blitt mishandlet i samlivsforholdet.

FO mener at foreslått økning i krav til botid vil gjøre det mye vanskeligere for de som opplever mishandling i familielivet. For mange vil det være et umulig valg, å bli i et forhold med mishandling eller reise tilbake til hjemlandet.

Mishandling og vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet som i særlig grad rammer kvinner og barn, og fører til alvorlige fysiske og psykiske helseskader. Kriminaliteten får også store samfunnsøkonomiske kostnader. FO mener at de som opplever mishandling og vold i familielivet må sikres og beskyttes, og raskt få oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Janne Elisabeth Håkonsen
Rådgiver